

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук
Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖУЮ

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри
психології

Директор Навчально-наукового інституту
психології та соціальних наук

Протокол № 1 від «29» серпня 2024 р.

Яна РАЄВСЬКА

Завідувач кафедри Яна РАЄВСЬКА
(підпис)

«30» серпня 2024 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ ТА АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	053 Психологія
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий) рівень
Освітня кваліфікація:	доктор філософії з психології
Освітньо-наукова програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Розвиток інновацій та академічне підприємництво
Шифр і назва спеціальності	053 Психологія
Освітньо-наукова програма	Психологія (підготовка докторів філософії)
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова (ВК1, дисципліна вільного вибору здобувача)
Кількість кредитів і годин	3 кредити ЄКТС / 90 годин. Лекції: 12 годин; практичні (семінарські) заняття: 24 години; самостійна робота: 54 години.
Термін вивчення дисципліни	1 курс, II семестр
Мова викладання	українська (з елементами англомовної фахової термінології)
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-psihologi/disciplini-vilnogo-viboru.html

Структура курсу

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Розвиток інновацій та академічне підприємництво» належить до вибірових освітніх компонентів (ВК1) освітньо-наукової програми «Психологія» підготовки докторів філософії за спеціальністю 053 «Психологія» і вивчається у II семестрі першого року навчання. Курс відповідає на питання, що постає перед кожним аспірантом після здобуття наукового результату: як перетворити його на продукт, послугу чи практику, що працює поза межами лабораторії. Здобувачі опановують моделі інноваційного процесу та академічного підприємництва, оцінюють комерційний і соціальний потенціал власних розробок за шкалою технологічної готовності, працюють з об'єктами права інтелектуальної власності та механізмами трансферу технологій, проводять валідацію ідей в цільових сегментах, будують бізнес-модель і юніт-економіку, добирають джерела фінансування (гранти, інкубатори й акселератори, венчурний капітал) і готують пітч для інвестора чи грантодавця. Наскрізним результатом курсу є власний інноваційний проєкт, розроблений на матеріалі дисертаційного дослідження здобувача. Особливу увагу приділено етиці та соціальній відповідальності інновацій у психології, зокрема межах доказовості психологічних продуктів і послуг.

Предмет вивчення навчальної дисципліни: закономірності, механізми та інструменти інноваційної діяльності й академічного підприємництва; процеси перетворення результатів наукових психологічних досліджень на інноваційні продукти, послуги та практики; моделі комерціалізації, трансферу технологій і фінансування інновацій.

Мета курсу: сформувати у здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здатність ініціювати, розробляти й реалізовувати інноваційні проєкти на основі результатів власних психологічних досліджень, обґрунтовувати їхню життєздатність, забезпечувати захист прав інтелектуальної власності та залучати ресурси для впровадження з дотриманням етичних, правових і соціальних вимог.

Завдання навчальної дисципліни:

1. розкрити сутність інновацій та інноваційної діяльності, типологію інновацій і моделі інноваційного процесу; схарактеризувати національну інноваційну систему України;

2. розкрити сутність академічного підприємництва, моделі підприємницького університету та потрійної спіралі, ролі науковця в інноваційній екосистемі;
3. сформувати вміння оцінювати потенціал комерціалізації наукового результату, у тому числі за шкалою рівнів технологічної готовності (TRL);
4. ознайомити з об'єктами права інтелектуальної власності, придатними для результатів психологічних досліджень, механізмами їх охорони, ліцензування та трансферу;
5. сформувати вміння проводити дослідження ринку та валідацію ідеї, формулювати ціннісну пропозицію для визначених сегментів;
6. навчити будувати й перевіряти бізнес-модель (Business Model Canvas), планувати мінімально життєздатний продукт та розраховувати юніт-економіку;
7. сформувати знання про джерела фінансування інновацій (гранти, інкубатори, акселератори, венчурний капітал) і вміння готувати відповідні заявки;
8. розвинути вміння презентувати інноваційний проєкт інвесторові, грантодавцю та партнерам; сформувати культуру етичної та соціально відповідальної інноваційної діяльності в психології.

Пререквізити навчальної дисципліни: «Філософія науки» (ОК2); «Методологія і логіка наукового дослідження» (ОК3); «Методологія і методи наукових психологічних досліджень» (ОК4); «Цифрові інструменти та відкрита наука в психологічних дослідженнях» (ОК5); компетентності другого (магістерського) рівня вищої освіти з психології.

Постреквізити навчальної дисципліни: «Право інтелектуальної власності та академічна доброчесність у науковій діяльності» (ОК11); асистентська педагогічна практика (ОК12); вибіркова дисципліна ВК6 («Організація наукової діяльності, грантова підтримка та академічна мобільність» / «Управління науковими проєктами та підготовка грантових заявок»); упровадження результатів дисертаційного дослідження та публічний захист дисертації.

Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності. СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним. СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси,

	спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності. СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства.
Програмні результати навчання (РН)	РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність. РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів. РН8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності. РН11. Застосовувати цифрові технології, інструменти штучного інтелекту, наукові репозитарії, платформи попередньої ресстрації досліджень, сучасні статистичні та аналітичні платформи для збору, обробки, інтерпретації та візуалізації результатів психологічних досліджень; документувати й оприлюднювати наукові дані за принципами FAIR із дотриманням засад відкритої науки та академічної доброчесності.

Зміст навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Лекції, год.	Практичні (семін.), год.	Самост. робота, год.
Змістовий модуль 1. Інновації та академічне підприємництво: від наукового результату до інноваційної ідеї				
Тема 1	Інновації та інноваційна діяльність: сутність, типологія, моделі інноваційного процесу. Національна інноваційна система України.	2	3	7
Тема 2	Академічне підприємництво: сутність, моделі, підприємницький університет, потрібна спіраль. Ролі науковця в інноваційній екосистемі.	2	3	7
Тема 3	Від наукового результату до інноваційної ідеї: рівні технологічної готовності (TRL), оцінювання потенціалу комерціалізації психологічних розробок.	1	3	7
Тема 4	Інтелектуальна власність і трансфер технологій: об'єкти права ІВ, охорона, ліцензування, договірні механізми, спін-оф компанії.	2	3	7
<i>Модульна контрольна робота 1</i>				

№ теми	Назва теми	Лекції, год.	Практичні (семін.), год.	Самост. робота, год.
Змістовий модуль 2. Створення, фінансування та презентація інноваційного проєкту				
Тема 5	Дослідження ринку та валідація ідеї: цільові сегменти, customer discovery, ціннісна пропозиція, аналіз конкурентів.	2	3	7
Тема 6	Бізнес-моделювання: Business Model Canvas, підхід Lean Startup, MVP, юніт-економіка та ключові метрики.	1	3	6
Тема 7	Фінансування інновацій: гранти, інкубатори та акселератори, венчурний капітал; підготовка заявки та бюджету проєкту.	1	3	6
Тема 8	Пітч та комунікація з інвестором і грантодавцем. Команда й лідерство. Етика та соціальна відповідальність інновацій у психології.	1	3	7
<i>Модульна контрольна робота 2</i>				
Разом:		12	24	54

Форма підсумкового контролю – залік.

Методи навчання: проблемна та оглядова лекція, лекція-дискусія; семінар-дискусія; проєктно-дослідницький метод (розроблення власного інноваційного проєкту); кейс-метод (розбір вітчизняних і зарубіжних кейсів комерціалізації наукових розробок); практикум із бізнес-моделювання (Business Model Canvas, Value Proposition Canvas); мозковий штурм і методи генерування ідей; ділова гра «стартап – інвестор – експерт»; практикум customer discovery (проведення проблемних інтерв'ю); пітч-сесія з публічним захистом проєкту; взаємне рецензування проєктів; робота з базами патентної інформації та грантовими порталами.

Методи оцінювання: усний контроль (опитування, доповідь, участь у дискусії, пітч); письмовий контроль (аналітичний огляд, звіт про валідацію ідеї, бізнес-модель, фрагмент грантової заявки); практичний контроль (робота з реєстрами об'єктів права інтелектуальної власності, розрахунок юніт-економіки); тестовий контроль (модульні контрольні роботи); захист індивідуального інноваційного проєкту; самоконтроль, взаємооцінювання та рефлексивний самозвіт.

Технічне обладнання та / або програмне забезпечення

Для якісного викладання та опанування курсу використовуються: навчальні аудиторії, обладнані мультимедійним проектором і комп'ютерами; фліпчарт та матеріали для роботи з шаблонами бізнес-моделювання; доступ до мережі Інтернет; наукова бібліотека Академії та доступ до наукометричних баз (Scopus, Web of Science). Використовуються офіційний сайт МАУП (<http://maup.com.ua>), система дистанційного навчання Академії, онлайн-платформи для відеокommунікації, електронні шаблони Business Model Canvas і Value Proposition Canvas, табличні процесори для розрахунку юніт-економіки та бюджету проєкту, сервіси опитування для валідації ідей, бази патентної інформації Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій і BOIV, портали грантових програм.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на **поточний** і **підсумковий (семестровий)**. Окремим накопичувальним видом контролю є захист індивідуального інноваційного проєкту.

Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських) занять і має на меті систематичну перевірку засвоєння теоретичного матеріалу та сформованості практичних умінь оцінювати інноваційний потенціал наукового результату, працювати з об'єктами права інтелектуальної власності, проводити валідацію ідеї, будувати бізнес-модель і готувати заявку

на фінансування. Формами поточного контролю є: усне опитування; участь у дискусії; розв'язання кейсів; виконання практикумів із бізнес-моделювання; звіт про проблемні інтерв'ю; підготовка фрагментів проектної документації; взаємне рецензування; виконання завдань для самостійної роботи.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, пітч); письмовий контроль (аналітичний огляд, звіт, бізнес-модель, бюджет); практичний контроль (пошук у реєстрах ІВ, розрахунки); тестовий контроль; спостереження; проблемні ситуації.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі заліку. Залік виставляється за результатами накопичення рейтингових балів упродовж семестру без проведення окремого підсумкового заходу за умови виконання всіх обов'язкових видів робіт і набуття не менше ніж 60 балів зі 100. Здобувачі, які набрали 35-59 балів, складають залік у терміни, визначені нормативними документами Академії, після доопрацювання невиконаних видів робіт.

Система оцінювання та вимоги

Система оцінювання ґрунтується на принципах об'єктивності, прозорості, гнучкості та високої диференціації. Оцінювання результатів навчання здійснюється за модульно-рейтинговою системою із застосуванням 100-бальної шкали. Максимальна кількість балів, яку може накопичити здобувач за всі види навчальної роботи з дисципліни, становить 100.

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі

Вид навчальної роботи	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Разом
Робота на практичних (семінарських) заняттях і самостійна робота	20	20	40
Модульна контрольна робота	15	15	30
Індивідуальний інноваційний проєкт	15	15	30
Разом	50	50	100

Поточний контроль оцінюється в межах до 40 балів (робота на заняттях і самостійна робота); модульні контрольні роботи – до 30 балів (дві МКР по 15 балів кожна); індивідуальний інноваційний проєкт – до 30 балів (два етапи по 15 балів). Мінімальна сума балів, за якої дисципліна вважається зарахованою, становить 60.

Критерії оцінювання роботи на практичних (семінарських) заняттях. Оцінюються: володіння понятійним апаратом інноватики та підприємництва; обґрунтованість оцінки інноваційного потенціалу розробки; коректність роботи з об'єктами права інтелектуальної власності; якість аналітичних матеріалів і проектних документів; реалістичність розрахунків; активність і конструктивність участі в дискусії та взаємному рецензуванні; дотримання академічної доброчесності й етичних вимог.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи. Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій) формі та оцінюється до 15 балів. Оцінювання (частка правильно виконаних завдань): «відмінно» – понад 90 %; «дуже добре» – 82-89 %; «добре» – 75-81 %; «задовільно» – 68-74 %; «достатньо» – 60-67 %; «незадовільно» – менше 60 %. Відсутність роботи – 0 балів.

Критерії оцінювання індивідуального інноваційного проєкту (30 балів). Проєкт розробляється на матеріалі власного дисертаційного дослідження здобувача і виконується у два етапи.

Етап 1 (до 15 балів, змістовий модуль 1) – аналітичний блок: опис інноваційної ідеї та проблеми, яку вона розв'язує; оцінка рівня технологічної готовності; аналіз об'єктів права інтелектуальної власності та стратегії їх охорони; попередній аналіз ринку й конкурентів.

Критерії: обґрунтованість і новизна ідеї (до 5); коректність оцінки TRL та аналізу прав інтелектуальної власності (до 5); якість аналізу ринку й оформлення (до 5).

Етап 2 (до 15 балів, змістовий модуль 2) – проєктний блок: ціннісна пропозиція та результати валідації ідеї; Business Model Canvas; опис MVP і базова юніт-економіка; план залучення фінансування (гранти або інвестиції) з орієнтовним бюджетом; пітч-презентація (5-7 хв) і публічний захист. Критерії: узгодженість бізнес-моделі та доказовість валідації (до 5); реалістичність фінансового й ресурсного плану (до 5); переконливість пітчу та якість відповідей на запитання (до 5).

Зведена шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (для екзамену)	Для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	дуже добре	зараховано
75-81	C	добре	зараховано
68-74	D	задовільно	зараховано
60-67	E	достатньо	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності. Викладання дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Закону України «Про освіту» та нормативних документів Академії (<https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/akademichna-dobrochesnist.html>). Проєктні матеріали, аналітичні огляди та презентації мають бути оригінальними, супроводжуватися коректними покликаннями на першоджерела й перевіркою на текстові збіги. Порушеннями академічної доброчесності вважаються академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. Неприпустимими є також привласнення чужої інноваційної ідеї чи проєктного рішення та подання неправдивих даних про стан розробки. За порушення передбачено академічну відповідальність згідно з нормативними документами Академії.

Політика етики та соціальної відповідальності інноваційної діяльності. Розроблення й просування психологічних продуктів і послуг здійснюється з дотриманням меж фахової компетентності, вимог доказовості та поваги до гідності користувачів. Неприпустимими є перебільшення ефективності розробки, обіцянка терапевтичного результату без належної доказової бази, використання персональних даних без поінформованої згоди, а також маніпулятивні практики просування. Конфлікт інтересів (зокрема поєднання ролей дослідника й засновника компанії) підлягає обов'язковому декларуванню.

Політика щодо відвідування, дедлайнів і перескладання. Відвідування занять є обов'язковим; пропущені заняття відпрацьовуються у визначений викладачем спосіб. Оскільки значна частина курсу є проєктним практикумом, обов'язковими для зарахування є проведення проблемних інтерв'ю та публічний захист проєкту. Етапи проєкту виконуються у встановлені терміни; роботи, подані з порушенням дедлайну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Перескладання здійснюється у порядку, визначеному нормативними документами Академії.

Політика щодо оскарження. Здобувач має право на вмотивоване оскарження результатів оцінювання у порядку, визначеному нормативними документами Академії, звернувшись до викладача, завідувача кафедри або гаранта освітньо-наукової програми.

Політика використання цифрових інструментів та інструментів штучного інтелекту. Використання цифрових інструментів, наукометричних і патентних баз та генеративного штучного інтелекту допускається як допоміжний засіб пошуку, структурування та оформлення проєктних матеріалів за умови прозорого декларування, критичної перевірки результатів і збереження авторства та відповідальності здобувача. Неприпустимими є генерування ринкових даних, фінансових показників або посилок без перевірки за першоджерелами. Аналітичні висновки, проєктні рішення та публічний захист виконуються здобувачем самостійно.

Політика сталого розвитку. Викладання дисципліни узгоджується із Цілями сталого розвитку ООН, насамперед із Ціллю 3 «Міцне здоров'я та благополуччя», Ціллю 4 «Якісна освіта», Ціллю 8 «Гідна праця та економічне зростання», Ціллю 9 «Промисловість, інновації та інфраструктура» і Ціллю 17 «Партнерство заради стійкого розвитку». Заохочуються розроблення соціально орієнтованих інновацій та ощадливе використання ресурсів.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

Навчально-методичне забезпечення дисципліни включає: силабус дисципліни; конспект (тексти) лекцій; методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять; методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів; методичні рекомендації до індивідуального інноваційного проєкту; добірку навчальних кейсів комерціалізації наукових розробок; шаблони Business Model Canvas, Value Proposition Canvas, гід проблемного інтерв'ю та бюджету проєкту; банк завдань для модульних контрольних робіт; оцінні рубрики (чек-листи) для проєкту й пітчу; перелік питань до заліку (додаток І).

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Захарченко В. І., Корсікова Н. М., Меркулов М. М. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 448 с.
2. Стадник В. В., Йохна М. А. Інноваційний менеджмент : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2006. 464 с.
3. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. О. І. Харитонової. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 540 с.
4. Osterwalder A., Pigneur Y. Business Model Generation: A Handbook for Visionaries, Game Changers, and Challengers. Hoboken : John Wiley & Sons, 2010. 288 p.
5. Ries E. The Lean Startup: How Today's Entrepreneurs Use Continuous Innovation to Create Radically Successful Businesses. New York : Crown Business, 2011. 336 p.
6. Blank S., Dorf B. The Startup Owner's Manual: The Step-by-Step Guide for Building a Great Company. 2nd ed. Hoboken : John Wiley & Sons, 2020. 608 p.
7. OECD, Eurostat. Oslo Manual 2018: Guidelines for Collecting, Reporting and Using Data on Innovation. 4th ed. Paris : OECD Publishing, 2018. 258 p.
8. Bacigalupo M., Kamylyis P., Punie Y., Van den Brande G. EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2016. 40 p.

Додаткова література

1. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
3. Цивільний кодекс України. Книга четверта «Право інтелектуальної власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Osterwalder A., Pigneur Y., Bernarda G., Smith A. Value Proposition Design: How to Create Products and Services Customers Want. Hoboken : John Wiley & Sons, 2014. 320 p.

5. Chesbrough H. Open Innovation: The New Imperative for Creating and Profiting from Technology. Boston : Harvard Business School Press, 2003. 272 p.
6. Etzkowitz H. The Triple Helix: University-Industry-Government Innovation and Entrepreneurship. 2nd ed. London : Routledge, 2018. 164 p.
7. Rogers E. M. Diffusion of Innovations. 5th ed. New York : Free Press, 2003. 576 p.
8. Wright M., Clarysse B., Mustar P., Lockett A. Academic Entrepreneurship in Europe. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2007. 232 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт МАУП. URL: <http://maup.com.ua>
2. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (IP office). URL: <https://nipo.gov.ua>
3. Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO). URL: <https://www.wipo.int>
4. Національний фонд досліджень України. URL: <https://nrfu.org.ua>
5. Український фонд стартапів. URL: <https://usf.com.ua>
6. EU Funding & Tenders Portal (Horizon Europe). URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal>
7. European Institute of Innovation and Technology (EIT). URL: <https://eit.europa.eu>
8. Офіційний вебпортал Верховної Ради України (законодавство). URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
9. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com>

ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»

Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук

Кафедра психології

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ ТА АКАДЕМІЧНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО»**

Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти. Спеціальність 053 Психологія. ОНП «Психологія». Вибіркова дисципліна (ВК1), 3 кредити ЄКТС / 90 год, II семестр, підсумковий контроль – залік.

1. Методичні рекомендації до практичних (семінарських) занять

Практичні (семінарські) заняття (24 год.) мають характер проєктного практикуму. Вони спрямовані на засвоєння понятійного апарату інноватики та академічного підприємництва, відпрацювання вмінь оцінювати інноваційний потенціал наукового результату, працювати з об'єктами права інтелектуальної власності, валідувати ідею, будувати бізнес-модель, планувати фінансування та презентувати проєкт. Провідними формами роботи є семінар-дискусія, розбір кейсів, практикум із канвасами, робота з патентними й грантовими базами, ділова гра «стартап – інвестор – експерт», пітч-сесія та взаємне рецензування.

Порядок підготовки до заняття: опрацювати конспект лекції та рекомендовані джерела; підготувати матеріал на основі власного дисертаційного дослідження (опис розробки, дані аналізу, фрагмент проєкту); виконати аналітичні та розрахункові завдання; за потреби підготувати доповідь або презентацію.

Наскрізний принцип курсу: усі практичні завдання виконуються на матеріалі власного дослідження здобувача, тож упродовж семестру поетапно формується завершений інноваційний проєкт (ідея, аналіз ІВ, валідація, бізнес-модель, план фінансування, пітч).

Критерії оцінювання роботи на занятті: володіння термінологією; обґрунтованість аналітичних висновків; коректність роботи з правовими джерелами й реєстрами; реалістичність розрахунків; якість проєктних документів; активність і конструктивність участі в дискусії та взаємному рецензуванні; дотримання академічної доброчесності й етичних вимог. Робота на заняттях разом із самостійною роботою оцінюється в межах до 40 балів за семестр.

Семінар 1 (Тема 1, 3 год.). Інновації та інноваційний процес**Питання для обговорення:**

1. Інновація та інноваційна діяльність: сутність, ознаки, відмінність від винаходу й поліпшення.
2. Типологія інновацій (продуктові, процесні, організаційні, маркетингові; соціальні інновації).
3. Моделі інноваційного процесу: лінійна, ланцюгова, відкриті інновації.
4. Національна інноваційна система України: суб'єкти, інфраструктура, нормативне підґрунтя.

Практичні завдання:

1. Схарактеризувати три інновації у сфері психології (діагностичний інструмент, цифровий сервіс, організаційна практика) за типологією та стадією інноваційного процесу.
2. Проаналізувати кейс упровадження психологічної розробки й визначити модель інноваційного процесу, за якою він розгортався.
3. Скласти карту суб'єктів інноваційної екосистеми, релевантних для власної теми дослідження.

Семінар 2 (Тема 2, 3 год.). Академічне підприємництво**Питання для обговорення:**

1. Академічне підприємництво: сутність, форми, відмінність від класичного підприємництва.
2. Підприємницький університет і модель потрійної спіралі.

3. Ролі науковця: дослідник, винахідник, засновник, консультант, експерт.
4. Бар'єри академічного підприємництва в Україні та способи їх подолання.

Практичні завдання:

1. Порівняти дві моделі комерціалізації наукового результату: ліцензування та створення спін-оф компанії.
2. Визначити власну роль в інноваційному проєкті та схарактеризувати необхідні компетентності за рамкою EntreComp.
3. Проаналізувати діяльність офісу трансферу технологій одного з університетів і сформулювати запит до нього.

Семінар 3 (Тема 3, 3 год.). Оцінювання інноваційного потенціалу наукового результату

Питання для обговорення:

1. Науковий результат, інноваційна ідея та інноваційний продукт: співвідношення понять.
2. Шкала рівнів технологічної готовності (TRL) та її застосування до психологічних розробок.
3. Критерії оцінювання потенціалу комерціалізації: новизна, масштабованість, захищеність, доказовість.
4. Соціальний ефект інновації та підходи до його оцінювання.

Практичні завдання:

1. Сформулювати інноваційну ідею на основі результатів власного дисертаційного дослідження.
2. Визначити поточний рівень технологічної готовності розробки та кроки для переходу на наступний рівень.
3. Оцінити ідею за матрицею критеріїв комерціалізації та обґрунтувати підсумковий висновок.

Семінар 4 (Тема 4, 3 год.). Інтелектуальна власність і трансфер технологій

Питання для обговорення:

1. Об'єкти права інтелектуальної власності, релевантні для психологічних розробок (твір, комп'ютерна програма, база даних, торговельна марка, комерційна таємниця, ноу-хау).
2. Умови охороноздатності та процедури набуття прав.
3. Ліцензійний договір і договір про передання прав: істотні умови.
4. Трансфер технологій: механізми, учасники, типові ризики.

Практичні завдання:

1. Визначити об'єкти права інтелектуальної власності у власній розробці та обрати стратегію їх охорони.
2. Здійснити пошук у відкритих реєстрах об'єктів інтелектуальної власності за темою розробки.
3. Скласти перелік істотних умов ліцензійного договору для передання прав на власну розробку.

Семінар 5 (Тема 5, 3 год.). Дослідження ринку та валідація ідеї

Питання для обговорення:

1. Цільові сегменти та профіль користувача; замовник, користувач і платник.
2. Customer discovery: логіка та правила проблемного інтерв'ю; типові помилки.
3. Ціннісна пропозиція: болі, вигоди, відповідність «проблема — рішення».
4. Аналіз конкурентів і альтернатив; оцінювання обсягу ринку.

Практичні завдання:

1. Описати два цільові сегменти власної розробки та сформулювати для кожного гіпотезу проблеми.
2. Скласти гід проблемного інтерв'ю (7-10 запитань) і провести щонайменше три інтерв'ю.
3. Побудувати Value Proposition Canvas і скоригувати ідею за результатами інтерв'ю.

Семінар 6 (Тема 6, 3 год.). Бізнес-моделювання та MVP

Питання для обговорення:

1. Business Model Canvas: дев'ять блоків і зв'язки між ними.
2. Підхід Lean Startup: цикл «створити – виміряти – навчитися».
3. Мінімально життєздатний продукт (MVP): види, вимоги, критерії успішності.
4. Юніт-економіка: ключові показники та логіка розрахунку.

Практичні завдання:

1. Побудувати Business Model Canvas власного проекту.
2. Описати MVP і сформулювати метрики перевірки ключової гіпотези.
3. Виконати базовий розрахунок юніт-економіки та визначити точку беззбитковості.

Семінар 7 (Тема 7, 3 год.). Фінансування інноваційного проєкту

Питання для обговорення:

1. Джерела фінансування: власні кошти, гранти, інкубатори й акселератори, бізнес-ангели, венчурний капітал.
2. Грантові програми для дослідників і стартапів: національні та європейські можливості.
3. Структура грантової заявки та проєктного бюджету; прийнятні витрати.
4. Критерії відбору проєктів експертами та інвесторами.

Практичні завдання:

1. Дібрати дві релевантні програми фінансування для власного проєкту та порівняти їхні вимоги.
2. Скласти орієнтовний бюджет проєкту на 12 місяців із поясненням статей витрат.
3. Підготувати фрагмент грантової заявки (обґрунтування, очікувані результати, вплив).

Семінар 8 (Тема 8, 3 год.). Пітч, команда та етика інновацій

Питання для обговорення:

1. Структура пітчу: проблема, рішення, ринок, бізнес-модель, команда, запит.
2. Комунікація з інвестором і грантодавцем: типові запитання та заперечення.
3. Команда інноваційного проєкту: ролі, лідерство, розподіл відповідальності.
4. Етика та соціальна відповідальність інновацій у психології; доказовість і конфлікт інтересів.

Практичні завдання:

1. Підготувати й виголосити пітч власного проєкту (5-7 хв) із презентацією.
2. Провести взаємне рецензування пітчів за оцінною рубрикою та відповісти на запитання «інвесторів».
3. Проаналізувати етичний кейс просування психологічного продукту й сформулювати вимоги до коректної комунікації його ефективності.

2. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів

Самостійна робота (54 год.) забезпечує поглиблене опанування дисципліни та послідовну розробку індивідуального інноваційного проєкту. Основні види: опрацювання джерел і нормативних актів; аналіз кейсів комерціалізації; пошук у реєстрах об'єктів інтелектуальної власності та на грантових порталах; проведення проблемних інтерв'ю; підготовка проєктних документів і розрахунків; підготовка презентації; підготовка до модульних контрольних робіт і заліку.

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 1	Опрацювання моделей інноваційного процесу; складання карти інноваційної екосистеми за темою дослідження.	7	Карта екосистеми
Тема 2	Аналіз кейсів академічного підприємництва; порівняння моделей комерціалізації; самооцінка за рамкою EntreComp.	7	Аналітичний огляд

Тема	Зміст самостійної роботи	Год.	Форма контролю
Тема 3	Формулювання інноваційної ідеї; визначення TRL; оцінювання потенціалу комерціалізації. Етап 1 проєкту.	7	Опис ідеї, оцінка TRL
Тема 4	Пошук в реєстрах об'єктів права інтелектуальної власності; вибір стратегії охорони розробки. Етап 1 проєкту.	7	Аналіз прав ІВ
Тема 5	Підготовка гідів та проведення проблемних інтерв'ю; побудова ціннісної пропозиції; аналіз конкурентів.	7	Звіт про валідацію
Тема 6	Побудова Business Model Canvas; опис MVP; розрахунок юніт-економіки.	6	Бізнес-модель, розрахунки
Тема 7	Добір програм фінансування; складання бюджету; підготовка фрагмента грантової заявки.	6	Бюджет, фрагмент заявки
Тема 8	Підготовка пітч-презентації; оформлення та захист інноваційного проєкту. Етап 2 проєкту.	7	Захист проєкту
Разом		54	

3. Методичні рекомендації до індивідуального інноваційного проєкту

Індивідуальний інноваційний проєкт є наскрізним практичним завданням курсу. Мета – сформулювати вміння перетворювати результат власного психологічного дослідження на обґрунтовану інноваційну пропозицію, придатну для подання інвесторові, грантодавцю або партнерській організації. Проєкт виконується на матеріалі теми дисертації здобувача й оцінюється у два етапи (до 15 балів кожен, разом до 30 балів).

Рекомендована структура проєкту:

1. Титульний аркуш і стислий опис проєкту (до 1 сторінки).
2. Проблема та інноваційна ідея: що саме пропонується і яку потребу це задовольняє.
3. Наукове підґрунтя розробки та рівень технологічної готовності (TRL) з обґрунтуванням.
4. Аналіз об'єктів права інтелектуальної власності та стратегія їх охорони.
5. Цільові сегменти, результати валідації ідеї (проблемні інтерв'ю) та ціннісна пропозиція.
6. Аналіз конкурентів і альтернативних рішень; оцінка обсягу ринку.
7. Business Model Canvas і опис мінімально життєздатного продукту (MVP).
8. Базова юніт-економіка та орієнтовний бюджет проєкту на 12 місяців.
9. План залучення фінансування: дібрані програми або типи інвесторів, строки, очікувані результати.
10. Ризики проєкту та способи їх зменшення; етичні аспекти й декларація конфлікту інтересів.
11. Пітч-презентація (до 10 слайдів) і список використаних джерел.

Критерії оцінювання проєкту (30 балів): обґрунтованість і новизна інноваційної ідеї (до 5); коректність оцінки рівня технологічної готовності та аналізу прав інтелектуальної власності (до 5); якість аналізу ринку й доказовість валідації ідеї (до 5); узгодженість бізнес-моделі та опису MVP (до 5); реалістичність фінансового й ресурсного плану, врахування ризиків (до 5); переконливість пітчу, якість відповідей на запитання та дотримання етичних вимог (до 5).

4. Банк завдань для модульних контрольних робіт

Модульна контрольна робота виконується у письмовій (тестовій) формі й охоплює матеріал відповідного змістового модуля. Кожен варіант формується з тестових завдань закритої форми, завдань на відповідність та відкритих (проблемних) завдань. Оцінювання здійснюється до 15 балів за кожну МКР.

Модульна контрольна робота 1 (змістовий модуль 1, теми 1-4)

Частина А. Тестові завдання закритої форми (оберіть одну правильну відповідь).

1. Інновація – це: а) будь-яка нова ідея; б) нововведення, доведене до практичного використання й таке, що створює цінність; в) наукова публікація; г) патент.
2. Соціальна інновація спрямована передусім на: а) зростання прибутку; б) розв'язання суспільної проблеми новим способом; в) зміну технології виробництва; г) рекламу.
3. Модель відкритих інновацій передбачає: а) повну секретність розробок; б) використання зовнішніх і внутрішніх джерел ідей та шляхів виведення їх на ринок; в) відмову від партнерств; г) заборону ліцензування.
4. Академічне підприємництво – це: а) викладання економіки; б) підприємницька діяльність, що ґрунтується на результатах наукових досліджень університету; в) управління кафедрою; г) наукове консультування без комерціалізації.
5. Модель потрійної спіралі описує взаємодію: а) автора, редактора й рецензента; б) університету, бізнесу та держави; в) трьох дослідницьких груп; г) інвестора, банку та страховика.
6. Спін-оф компанія – це: а) підрозділ університету; б) компанія, створена для комерціалізації результатів досліджень, здобутих у науковій установі; в) благодійний фонд; г) кафедра.
7. Шкала TRL використовується для: а) оцінювання якості публікації; б) визначення рівня технологічної готовності розробки; в) розрахунку прибутку; г) атестації персоналу.
8. Найнижчі рівні TRL відповідають: а) серійному виробництву; б) фундаментальним дослідженням і формулюванню концепції; в) сертифікації продукту; г) виходу на ринок.
9. Комп'ютерна програма як об'єкт права інтелектуальної власності охороняється: а) як винахід; б) як твір (авторським правом); в) як торговельна марка; г) не охороняється.
10. Ліцензійний договір передбачає: а) остаточне відчуження прав; б) надання дозволу на використання об'єкта права інтелектуальної власності на визначених умовах; в) дарування; г) реєстрацію юридичної особи.

Частина Б. Завдання на відповідність.

1. Установіть відповідність між типом інновації (продуктова, процесна, організаційна, соціальна) та її прикладом у сфері психології.
2. Установіть відповідність між об'єктом права інтелектуальної власності (твір, комп'ютерна програма, торговельна марка, комерційна таємниця) та способом його охорони.
3. Установіть відповідність між рівнем TRL (низький, середній, високий) та характеристикою стану розробки.

Частина В. Відкриті (проблемні) завдання.

1. Розкрийте сутність інноваційної діяльності та схарактеризуйте моделі інноваційного процесу.
2. Схарактеризуйте академічне підприємництво та моделі комерціалізації результатів досліджень.
3. Опишіть алгоритм оцінювання потенціалу комерціалізації наукового результату.
4. Визначте об'єкти права інтелектуальної власності у наведеній навчальній розробці та запропонуйте стратегію їх охорони.

Модульна контрольна робота 2 (змістовий модуль 2, теми 5-8)

Частина А. Тестові завдання закритої форми (оберіть одну правильну відповідь).

1. Customer discovery – це: а) реклама продукту; б) процес перевірки гіпотез про проблему й користувача через взаємодію з ним; в) продаж MVP; г) аудит фінансів.
2. Головна помилка проблемного інтерв'ю – це: а) запитання про минулий досвід; б) презентація власного рішення та запитання «чи купили б ви це»; в) уточнювальні запитання; г) фіксація відповідей.
3. Ціннісна пропозиція описує: а) структуру витрат; б) як продукт усуває болі та створює вигоди для конкретного сегмента; в) склад команди; г) юридичну форму.

4. Business Model Canvas складається з: а) чотирьох блоків; б) дев'яти блоків; в) трьох розділів; г) двох частин.
5. До блоків Business Model Canvas НЕ належить: а) канали; б) потоки надходжень; в) гіпотеза дослідження; г) ключові партнери.
6. MVP – це: а) остаточна версія продукту; б) мінімально життєздатний продукт для перевірки ключової гіпотези; в) маркетинговий план; г) прототип реклами.
7. Цикл Lean Startup має послідовність: а) виміряти – навчитися – створити; б) створити – виміряти – навчитися; в) навчитися – створити – виміряти; г) створити – продати – закрити.
8. Юніт-економіка відповідає на питання: а) скільки коштує реєстрація компанії; б) чи приносить прибуток одна одиниця продукту або один клієнт; в) який обсяг ринку; г) хто є конкурентом.
9. Акселератор відрізняється від інкубатора передусім: а) наявністю приміщення; б) обмеженим строком інтенсивної програми, спрямованої на швидке зростання; в) безоплатністю; г) державним статусом.
10. Обов'язковою вимогою етичного просування психологічного продукту є: а) обіцянка гарантованого результату; б) коректне подання доказової бази та меж застосування; в) приховування обмежень; г) відмова від зазначення авторів.

Частина Б. Завдання на відповідність.

1. Установіть відповідність між блоком Business Model Canvas (сегменти, канали, потоки надходжень, ключові ресурси) та його змістом.
2. Установіть відповідність між джерелом фінансування (грант, акселератор, бізнес-ангел, венчурний фонд) та його характеристикою.
3. Установіть відповідність між елементом пітчу (проблема, рішення, ринок, запит) та запитанням, на яке він відповідає.

Частина В. Відкриті (проблемні) завдання.

1. Розкрийте логіку валідації інноваційної ідеї та правила проведення проблемного інтерв'ю.
2. Схарактеризуйте Business Model Canvas і поясніть зв'язки між його блоками.
3. Опишіть джерела фінансування інноваційного проєкту та критерії їх добору.
4. Складіть структуру пітчу для наведеного навчального проєкту та обґрунтуйте зміст кожного елемента.

5. Перелік питань до заліку

1. Інновація та інноваційна діяльність: сутність і ознаки.
2. Типологія інновацій; соціальні інновації у сфері психології.
3. Моделі інноваційного процесу: лінійна, ланцюгова, відкриті інновації.
4. Життєвий цикл інновації та дифузія нововведень.
5. Національна інноваційна система України: суб'єкти та інфраструктура.
6. Нормативно-правове регулювання інноваційної діяльності в Україні.
7. Академічне підприємництво: сутність, форми, відмінності.
8. Підприємницький університет і модель потрібної спіралі.
9. Ролі науковця в інноваційному проєкті; підприємницькі компетентності (EntreComp).
10. Офіси трансферу технологій: функції та послуги.
11. Бар'єри академічного підприємництва та шляхи їх подолання.
12. Науковий результат, інноваційна ідея та інноваційний продукт: співвідношення.
13. Шкала рівнів технологічної готовності (TRL) та її застосування.
14. Критерії оцінювання потенціалу комерціалізації розробки.
15. Оцінювання соціального ефекту інновації.
16. Об'єкти права інтелектуальної власності, релевантні для психологічних розробок.
17. Умови охороноздатності та процедури набуття прав інтелектуальної власності.
18. Авторське право на твір, комп'ютерну програму та базу даних.
19. Торговельна марка й комерційне найменування в інноваційному проєкті.

20. Комерційна таємниця та ноу-хау: режим охорони.
21. Ліцензійний договір: види та істотні умови.
22. Трансфер технологій: механізми, учасники, ризики.
23. Створення спін-оф компанії: переваги та обмеження.
24. Цільові сегменти й профіль користувача; замовник, користувач і платник.
25. Customer discovery та проблемне інтерв'ю: логіка й типові помилки.
26. Ціннісна пропозиція та відповідність «проблема – рішення».
27. Аналіз конкурентів і альтернатив; оцінювання обсягу ринку.
28. Business Model Canvas: структура та зв'язки між блоками.
29. Підхід Lean Startup і цикл «створити – виміряти – навчитися».
30. Мінімально життєздатний продукт (MVP): види та критерії.
31. Юніт-економіка й ключові метрики інноваційного проєкту.
32. Джерела фінансування інновацій: порівняльна характеристика.
33. Грантові програми для дослідників і стартапів: національні та європейські.
34. Структура грантової заявки та проєктного бюджету.
35. Критерії відбору проєктів експертами й інвесторами.
36. Структура пітчу та комунікація з інвестором.
37. Команда інноваційного проєкту: ролі, лідерство, відповідальність.
38. Ризики інноваційного проєкту та управління ними.
39. Етика та соціальна відповідальність інновацій у психології.
40. Конфлікт інтересів дослідника-підприємця та його декларування.